

Hodnocení přidružených onemocnění pomocí systému CIRIS

(Cumulative Illness Rating Scale)

Česká skupina pro chronickou lymfocytární leukémii

Hodnocení přidružených onemocnění pomocí systému CIRS (Cumulative Illness Rating Scale)

CIRS je validovaný diagnostický nástroj, které vykazuje spolehlivost jak u měření prováděných jedním hodnotitelem, tak u měření prováděných různými hodnotiteli a který umožňuje hodnotit zátěž pacientů přidruženými chorobami kvantitativním způsobem. Jeho použití je jednoduché:

1. Přidružené choroby jsou zařazeny do 14 skupin podle orgánových systémů.
2. Každému orgánovému systému přiděleno skóre od 0 (= žádné problémy postihující tento systém) až po 4 (= velmi závažné problémy postihující tento systém). Pokud je v rámci jednoho orgánového systému více onemocnění, do skóre se započítá pouze jedno, a sice to nejzávažnější.
3. Sečtením jednotlivých bodů orgánových systémů stanoveno celkové skóre.

Hodnocení orgánových systémů je do jisté míry předmětem subjektivního posouzení a hodnocení zkoušejícím. Následující základní pravidla by měla sloužit jako návod k tomu, jak by měly být přiřazovány hodnoty skóre jednotlivých orgánových systémů.

Hodnocení jednotlivých položek CIRS

- 0 – žádný problém postihující tento systém či předchozí problém bez klinického významu
- 1 – stávající mírný problém či předchozí významný problém
- 2 – středně závažné postižení či onemocnění či nutnost léčby 1. linie
- 3 – závažný problém a/nebo trvalé a významné postižení a/nebo obtížná kontrola chronického problému (komplexní léčebné postupy)
- 4 – velmi závažný problém a/nebo nutno neodkladné léčby a/nebo orgánové selhání a/nebo závažné funkční poškození

Podrobnější pokyny k použití CIRS pro určení skóre jednotlivých orgánových systémů či chorob najdete v publikaci Guidelines for Scoring the Cumulative Illness Rating Scale: Salvi F et al., J Am Geriatr Soc. 2008;56(10):1926–31. Tato doporučení byla shrnuta do níže uvedené zjednodušené tabulky.

Tabulka hodnocení jednotlivých orgánových systémů v CIRS (upraveno podle Salvi et al., J Am Geriatr Soc. 2008;56(10):1926-31)

Kategorie orgánů	Příklady průvodních onemocnění, kterým by mělo být přiděleno CIRS skóre:				
	0	1	2	3	4
Všeobecné poznámky	<ul style="list-style-type: none"> – Žádné problémy – Běžné dětské choroby – Zhojená lehká zranění – Zhojené nekomplikované zlomeniny – Anamnéza obtíží vyžadujících menší chirurgický zákrok (např. císařský řez) 	<ul style="list-style-type: none"> – Zdravotní problémy způsobující lehký dyskomfort a vyžadující léčbu podle potřeby (např. bronchiální astma kontrolované bronchodilatancii podle potřeby) – Zdravotní problém, který byl v minulosti významný (např. ledvinový kámen) nebo který si vyžádal větší chirurgický zákrok (např. cholecystektomie nebo appendektomie) 	<ul style="list-style-type: none"> – Zdravotní problém vyžadující každodenní léčbu (např. gastrointestinální reflux léčený inhibitory protonové pumpy) 	<ul style="list-style-type: none"> – Stavy, které nejsou dobře kontrolované a které vyžadují trvalou a komplexní léčbu (např. špatně kontrolovaná hypertenze vyžadující kombinovanou léčbu) 	<ul style="list-style-type: none"> – Akutní a závažné stavy vyžadující neodkladnou léčbu (např. infarkt myokardu) – Život ohrožující stavy – Selhání orgánů
Srdeční poruchy	<ul style="list-style-type: none"> – Žádné problémy 	<ul style="list-style-type: none"> – Infarkt myokardu ve vzdálenější minulosti (> 5 let) – Asymptomatická chlopenní vada 	<ul style="list-style-type: none"> – Každodenní užívání antianginózních léků – Chlopenní vada vyžadující léčbu – Kompenzované chronické srdeční selhávání (NYHA I-II) – Každodenní užívání antiarytmik – Fibrilace síní – Blok pravého raménka Tawarova 	<ul style="list-style-type: none"> – Infarkt myokardu v minulosti (< 5 let) – Předchozí perkutánní koronární angioplastika – Předchozí arteriální bypass – Předchozí náhrada chlopně – Středně závažné chronické srdeční selhávání (NYHA II-III) – Kardiostimulátor – Bifascikulární blokáda 	<ul style="list-style-type: none"> – Akutní koronární syndrom / Infarkt myokardu – Nekontrolované srdeční selhávání (NYHA IV)

Tabulka hodnocení jednotlivých orgánových systémů v CIRS (upraveno podle Salvi et al., J Am Geriatr Soc. 2008;56(10):1926-31 – pokračování)

Kategorie orgánů	Příklady průvodních onemocnění, kterým by mělo být přiděleno CIRS skóre:				
	0	1	2	3	4
Hypertenze ¹	– Normální tlak	– Hypertenze kontrolovaná bez léčby	– Hypertenze kontrolovaná monoterapií (denní podávání)	– Hypertenze kontrolovaná 2 a více léky (denní podávání)	– Maligní či nekontrolovaná hypertenze (navzdory komplexní léčbě)
Cévní	– Žádné problémy	– Žilní nedostatečnost, varixy – Stenóza karotidy < 70 %	– Hluboká žilní trombóza v anamnéze – Stenóza karotidy > 70 % – Periferní arteriální choroba II dle Fontaina nebo vyžadující každodenní léčbu – Aneurysma aorty < 4 cm	– Nedávná hluboká žilní trombóza – Periferní arteriální choroba III dle Fontaina či předchozí angioplastika	– Akutní plicní embolie – Aneurysma aorty vyžadující neodkladný chirurgický zákrok – Arteriální stenóza vyžadující neodkladný chirurgický zákrok
Respirační	– Žádné problémy	– Bronchiální astma léčené pomocí inhalátorů (občasná léčba dle potřeby) – Kuřáctví (< 20 balíčkoroků*)	– Chronická obstrukční plicní nemoc – Kuřáctví (20–40 balíčkoroků*) – Intersticiální plicní postižení	– Stav vyžadující opakované každodenní užití inhalátorů nebo steroidů – Kuřáctví (> 40 balíčkoroků*) – Námahová dušnost v důsledku snížených plicních funkcí	– Stav vyžadující kyslíkovou podporu nebo asistovanou ventilaci – Současné plicní nebo pleurální nádorové onemocnění
ORL a oční	– Žádné problémy	– Korigovaná zraková vada – Lehké vypadávání vlasů	– Obtíže při čtení i při nošení brýlí – Nutnost naslouchadla	– Závažný pokles zrakové funkce – Závažná ztráta sluchu i při užívání naslouchadla	– Slepota – Hluchota – Stav vyžadující laryngektomii – Současné nádorové onemocnění

*) 1 balíčkorok = vykouřen 1 balíček cigaret denně po dobu 1 roku, nebo 2 balíčky cigaret denně po dobu půl roku apod.

Tabulka hodnocení jednotlivých orgánových systémů v CIRS (upraveno podle Salvi et al., J Am Geriatr Soc. 2008;56(10):1926-31 – pokračování)

Kategorie orgánů	Příklady průvodních onemocnění, kterým by mělo být přiděleno CIRS skóre:				
	0	1	2	3	4
Horní GIT	<ul style="list-style-type: none"> – Žádné problémy 	<ul style="list-style-type: none"> – Hiátová hernie – GER vyžadující občasnou léčbu – Vřed ve vzdálenější minulosti (> 5 let) – Eradikace HP ve vzdálenější minulosti (> 5 let) 	<ul style="list-style-type: none"> – Každodenní léčba inhibitory protonové pumpy – Vřed v minulosti (< 5 let) – Eradikace HP v minulosti (< 5 let) 	<ul style="list-style-type: none"> – Aktivní vřed – Nedávná akutní pankreatitida – Chronická pankreatitida 	<ul style="list-style-type: none"> – Aktivní krvácení – Akutní pankreatitida – Současné nádorové onemocnění
Dolní GIT	<ul style="list-style-type: none"> – Žádné problémy 	<ul style="list-style-type: none"> – Aktivní hemoroidy – Syndrom dráždivého tračníku 	<ul style="list-style-type: none"> – Každodenní užívání objemových laxativ – Divertikulitida v minulosti – Zánětlivé střevní onemocnění v remisi 	<ul style="list-style-type: none"> – Každodenní užívání kontaktních laxativ – Nedávná divertikulitida – Nedávná exacerbace zánětlivého střevního onemocnění 	<ul style="list-style-type: none"> – Akutní divertikulitida – Aktivní zánětlivé střevní onemocnění – Akutní krvácení – Současné nádorové onemocnění
Játra/žlučové cesty	<ul style="list-style-type: none"> – Žádné problémy 	<ul style="list-style-type: none"> – Anamnéza hepatitidy – Anamnéza cholecystektomie 	<ul style="list-style-type: none"> – Nedávná akutní hepatitida – Onemocnění jaterního parenchymu či žlučových cest s elevací jaterních enzymů do 3násobku normy – Cholecystolitíza – Nadměrné užívání alkoholu 	<ul style="list-style-type: none"> – Onemocnění jaterního parenchymu či žlučových cest s elevací jaterních enzymů nad 3násobek normy – Onemocnění jaterního parenchymu či žlučových cest s elevací bilirubinu 	<ul style="list-style-type: none"> – Dekompenzovaná jaterní cirhóza – Akutní cholecystitida – Současné nádorové onemocnění

Tabulka hodnocení jednotlivých orgánových systémů v CIRS (upraveno podle Salvi et al., J Am Geriatr Soc. 2008;56(10):1926-31 – pokračování)

Kategorie orgánů	Příklady průvodních onemocnění, kterým by mělo být přiděleno CIRS skóre:				
	0	1	2	3	4
Ledviny	– Žádné problémy	– Asymptomatická nefrolitiáza	– Hladina kreatininu v rozmezí od 132 do 265 $\mu\text{mol/l}$ bez diuretické léčby	– Hladina kreatinu nad 265 $\mu\text{mol/l}$ nebo nad 132 $\mu\text{mol/l}$ při diuretické léčbě – Příznaky ledvinné koliky nevyžadující hospitalizaci	– Konečná fáze selhání ledviny, dialýza – Příznaky ledvinné koliky vyžadující hospitalizaci – Současné nádorové onemocnění
Urogenitální trakt	– Žádné problémy	– Stresová inkontinence – Asymptomatická hyperplazie prostaty – Hysterektomie, ovariectomie	– Močová (nestresová) inkontinence – Symptomatická hyperplazie prostaty, či stav po TURP	– Močová inkontinence u mužů – Karcinom prostaty in situ – Karcinom děložního krčku in situ	– Akutní retence moči – Urosepse – Současné nádorové onemocnění (nikoli in situ)
Muskuloskeletální systém ²	– Žádné problémy	– Artróza vyžadující občasnou léčbu NSAID – Chirurgicky odstraněné kožní nádory (s výjimkou melanomu)	– Artróza vyžadující každodenní léčbu NSAID – Revmatoidní artritida vyžadující každodenní léčbu (s výjimkou steroidů) – Osteoporóza bez fraktur – Kožní onemocnění vyžadující každodenní léčbu	– Artróza vyžadující každodenní léčbu steroidy – Revmatoidní artritida vyžadující každodenní léčbu steroidy – Osteoporóza s frakturami	– Upoutání na pojízdné křeslo kvůli onemocnění muskuloskeletálního systému – Akutní osteomyelitida – Současné nádorové onemocnění (včetně metastazujícího melanomu)

Tabulka hodnocení jednotlivých orgánových systémů v CIRS (upraveno podle Salvi et al., J Am Geriatr Soc. 2008;56(10):1926-31 – pokračování)

Kategorie orgánů	Příklady průvodních onemocnění, kterým by mělo být přiděleno CIRS skóre:				
	0	1	2	3	4
CNS ³	– Žádné problémy	– Předchozí TIA (1 příhoda) – Epilepsie v anamnéze, nyní neléčená	– Předchozí TIA více než 1 příhoda) – Předchozí mrtvice bez reziduálního poškození – Dobře kontrolované neurodegenerativní onemocnění – Léčená epilepsie – Chronické bolesti hlavy s nutností každodenní léčby	– Předchozí mrtvice s lehkým až středním reziduálním poškozením – Nedostatečně kontrolované neurodegenerativní onemocnění – Léčená epilepsie s občasnými krizemi	– Akutní mrtvice – Neurologické kóma
Endokrinní ⁴	– Žádné problémy	– Diabetes/dyslipidémie kompenzovaná dietou – Substituovaná hypotyreóza – Lehká obezita	– Diabetes/dyslipidémie kompenzovaná léky – Léčená hypertyreóza – Asymptomatická hyperparatyreóza – Střední obezita	– Dekompenzovaný diabetes/dyslipidémie – Symptomatická hyperparatyreóza – Selhání nadledvin se substituční léčbou	– Metabolické kóma – Současné nádorové onemocnění (včetně nádoru prsu)
Psychiatrické ⁵	– Žádné problémy	– Příležitostné užití lehkých anxiolytik – Lehké poškození kognitivních funkcí	– Anamnéza větší deprese	– Současné užívání anxiolytik – Každodenní užívání antipsychotik – Středně těžké poškození kognitivních funkcí	– Delirium – Suicidální pokus – Demence

1) Hodnocení pouze na základě závažnosti (orgánové poškození je hodnoceno zvlášť)

2) Zahnuje onemocnění povrchu těla (kožní onemocnění)

3) Nezahnuje demenci (hodnoťte v rámci psychiatrického poškození)

4) Zahnuje onemocnění prsu a diabetes (orgánové poškození je hodnoceno zvlášť)

5) Zahnuje úzkost, depresi, demenci, delirium, psychózu

Vytištěno s podporou

